

Årsmelding (2023)

Årsmøte 2023: Avholdt mandag 6. mars kl. 18.30 på Generalgården i Elverum. 12 medlemmer deltok på møtet.

Valg av styre:

- Leder: Morten Kjærnet Hagen, gjenvalg for 2023 og 2024
- Nestleder: Tore Kjærnli, ikke på valg
- Kasserer/sekretær: Finn Nygård, gjenvalg for 2023 og 2024
- Styremedlem: Per Ivar Kvammen, gjenvalg for 2023 og 2024
- Styremedlem: Ketil Skogen, gjenvalg for 2023 og 2024
- Styremedlem: Ole Wangenheim, ikke på valg
- Styremedlem: Karen Wilberg Arnesen, ikke på valg
- Varamedlem: Rune Moen, gjenvalg for 2023
- Varamedlem: Anita Lüthcke Larsen, gjenvalg 2023
- Revisor: Carina Linge Aasekjær, gjenvalg for 2023
- I sak 6 var det forslag om at Natur & Ungdom i Sør-Østerdal skulle ha en representant i lokallagets styre. Lina Helseth Haug ble enstemmig oppnevnt av årsmøtet.
- Årsmøtet vedtok gjenvalg av valgkomiteen v/ Henrike Wangenheim og Liv Nygård, for 2023

Etter årsmøtet holder naturfotograf Jan-Rune Samuelson et flott bildeforedrag, der han belyste viktigheten av å ivareta villmarkspreget naturskog og intakte skogøkosystemer, sett i lys av ulike brukerinteresser som bl.a. intensiv skogsdrift. Han tok også opp kvaliteten og funksjonen av vår nærnatur som 100-meters skoger og større nærfriluftsområder, bl.a. med eksempler fra Elverum.

Styremøter:

Styret har hatt 4 møter i 2023 (2. februar, 15.mai, 1. august og 30. november). Kommunikasjon har ellers foregått på e-post og telefon.

Landsmøte:

Siste landsmøte ble avholdt på Hamar 22-24. april 2022. Landsmøte 2024 avholdes 8.-10. november. Landsstyret inviterer nå fylkes- og lokallagene i Naturvernforbundet til å søke om å være arrangørsted.

Vassdragsvern og Frivillig skogvern langs Hovda:

- Vårt lokallag har engasjert seg i Hovda-vassdraget i lengre tid, både i forbindelse med foreslåtte kraftutbyggingssaker og i forbindelse med mulig frivillig skogvern. Medlemsturen i 2022 gikk også dit. I januar 2023 ble det fremmet et såkalt Dokument 8 forslag til Stortinget om å supplere de gjeldene verneplanene for vernede vassdrag med 5 utvalgte vassdrag, blant dem Hovda i Stor-Elvdal/ Åmot kommuner. Både skogutvalget i fylkeslaget, der vi har aktive medlemmer, og forbundet sentralt bidro med faglig grunnlag i forbindelse med saken. Debattinnlegget «Hovda må vernes» fra vårt lokallag ble publisert i Østlendingen 16. mars 2023. Ved voteringen i Stortinget 21.mars 2023 falt dessverre forslaget med 82 mot 19 stemmer.
- Vi har også de par siste årene vært i kontakt med alle grunneiere som grenser til Hovda om frivillig vern av skogarealene mot elva. En av grunneierne på Stor-Elvdals sida fremmet forslag om vern av sin skogteig nord for Hovda. Det ble stoppet i siste instans av Miljøverndepartementet like før jul 2022, etter at alt lå klart for vern og utbetaling av erstatning. Styret mener det er beklagelig at grunneiere som er villige til frivillig skogvern stadig vekk blir avvist.

Møte med Natur- og Ungdom Sør-Østerdal 4. februar:

4 representanter fra styret i Natur&Ungdom i Sør-Østerdal deltok på styremøte i lokallaget 4. februar. De hadde forut vært på et møte sammen med flere andre organisasjoner om et fellesprosjekt kalt «Nok Prat, der vårt styremedlem Per Ivar var med på vegne av lokallaget. Et arrangement som spesielt ble nevnt var Klesbyttedag på folkehøgskolen 22. april, som arrangeres over hele landet i regi av Naturvernforbundet. Styret var enige om at vi skulle være representert. Fra styret ble det også tatt opp om Natur og ungdom kunne stille med en fast representant i lokallagets styre, noe de takket ja til. Det ble bestemt å sette det opp som sak fra styret på det kommende årsmøte. Natur& Ungdom opplyste at de har spesielt søkelys på bevaring av naturskogen, og det ligger godt til rette for at vårt lokallag kan samarbeide med dem om lokale tiltak.

10. februar: Uttalelse til forslag om mikrokraftverk i Ingeborgbekken i Åmot:

- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) mottok 22. november 2022 anmodning fra utbygger om forhåndsvurdering av konsesjonsplikt for etablering av mikrokraftverk i Ingeborgbekken, som renner ut i Renavassdraget i søndre del av Storsjøen. Den har et nedbørfelt på 4 km² med middelvannføring på 80 l/s. Berørt elvestrekning var oppgitt til 1200 m fra 420 moh. til 275 moh. Maksimal effekt er oppgitt til 95 kW og anslått årlig middelproduksjon 0,4 GWh. Rapport fra skogbiolog Reidar Haugan fra 2012 påviste ingen store konsekvenser for natur og miljø. Vi mottok høringsbrev fra Åmot kommune 19. februar.
- I svarbrev 10. februar uttalte vi at utbygging av grønn energi er positivt, under forutsetning av at det gjøres så skånsomt som mulig med minst mulige naturinngrep. Naturtapet vi står overfor i samfunnet er en like stor utfordring for framtida som klimaproblemene.
- Vi mente ellers at det i beslutningsprosessen må legges vekt på de store naturinngrepene som er gjort i Åmot og nabokommunene de siste årene: Rødsmoen øvingsområde, Regionfelt Østlandet, Raskiftet og Kjølberget vindkraftverk. Flere store utbygde og planlagte hytteområder og massetak representerer også betydelige naturinngrep. I tillegg kommer foretatte vannkraftreguleringer av Osensjøen, Søndre Osa, Storsjøen og Søndre Rena, overføring av Øvre Flisa og Østre Æra til Osensjøen samt allerede eksisterende småkraftverk i Løa og Glesåa, som begge befinner seg i nærheten av Ingeborgbekken.
- Ellers pekte vi på at Ingeborgbekken ifølge Haugans rapport har en mulig gytebestand av ørret i nedre del, men at dette ikke er dokumentert. Fiskeutvalget i Åmot jakt og fiskeforening har gjort fiskeundersøkelser der tidligere. Vi ba om at det blir gjort nye undersøkelser av bekkens betydning som gytebekk, og at virkningene det planlagte kraftverket vil ha i den sammenheng blir nærmere klarlagt.
- Den 26. juni meddelte NVE at tiltaket etter deres vurdering ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8. Dersom de 350 nederste meterne av bekken nedstrøms fylkesveien er viktig for storørreten, mener NVE at mikrokraftverket slik det er planlagt ikke vil påvirke denne strekningen.
- Vedtaket om konsesjonsfrihet innebærer ikke at det er gitt byggetillatelse.

5. april- innspill til forslag om Løvbergsmoen solkraftverk i Elverum:

- NØK Fornybar AS har fremmet våren 2023 melding med forslag til konsekvensutredningsprogram for Løvbergsmoen solkraftverk, og søknaden ble sendt på høring av NVE 15. mars 2023. Planområdet utgjør 670 dekar.
- I vår uttalelse sa vi oss prinsipielt enig i at solkraftverk er en god alternativ energikilde, men at vår holdning er at solkraft primært bør bygges ut i tilknytning til eksisterende bygg og anleggsområder (grå områder. Og at det haster med at vi i Norge utvikler en arealpolitikk som ivaretar hensynet til både klima og natur. Derfor mente vi at NVE må ta ansvar for å lage en overordnet plan for etablering av solkraftverk for å motvirke en bit-for-bit-nedbygging av norsk natur og hindre at gode klimatiltak går på bekostning av naturen.
- Området består av furuskog, myr og bekken Nistilen, som er en del av Jømna/Glommavassdraget. Vi gikk imot fjerning av skog for å gi plass til solkraftverket. Skog representerer et betydelig karbonlager og fjerning av skog vil gi store klimautslipp. I tillegg vil det biologiske mangfoldet som skogen rommer bli forringet. Vi gikk også imot at solkraftverket etableres på myr, slik det legges opp til, på grunn av myras viktige egenskaper som verdifulle karbonlagre, viktige flomdemper og store biologisk mangfold.
- Vi mente det var bra at utbygger ville kartlegge «verdifulle naturtyper og sensitive arter i eller nær planområdet», men presiserte at det må bety grundig inventering og kartlegging av planter (lav, moser, karsporeplanter og blomsterplanter), insektene og fuglelivet i området.

- Furuskogen er særlig viktig når det gjelder sopp, og vi foreslo at den årlige kartleggingen av sopp og nyttevekster som Elverum sopp- og nyttevekstforening arrangerer, med støtte fra SABIMA, legges til det foreslåtte planområdet.
- I brev fra NVE den 24. august meldes at utredningsprogrammet for Løvbergsmoen solkraftverk er fastsatt. Flere av våre innspill er imøtekommet

Vårt styremedlem Ketil Skogen døde plutselig på skitur 22. april 2023:

Det var en sjokkartet opplevelse for lokallaget. Styret samlet seg raskt til et møte og besluttet å skrive et minneord om Ketil. Flere fra lokallaget deltok i Alfaset kapell i Oslo den 4. mai. Gjermund sa noen ord under seremonien. Våre minneord ble sendt inn til flere aviser, og senere publisert i Aftenposten og Klassekampen:

Det var med sorg og sjokk vi mottok beskjeden om at vårt kjære styremedlem Ketil Skogen brått var gått bort den 22. april 2023, 67 år gammel.

Ketil var aktivt med i lokallaget for Naturvernforbundet for Elverum og Åmot, nå Naturvernforbundet i Sør-Østerdal, helt fra stiftelsen 2. mai 2011. Med sin solide bakgrunn som sosiolog og forsker ved NINA tilførte han lokallaget mye av sine kunnskaper og dyktighet. Han hadde en unik evne til å dokumentere og analysere konflikter innen forvaltningen av rovdyr, skogbruk og vassdrag, utbygging av hyttefelt og vindkraft og klasseforskjeller i samfunnet. Ketil stilte alltid opp. Han var en helstøpt naturvenn og hadde et brennende engasjement for å ta vare på norsk natur. «Vi kan ikke bare la dem få ture på uten motstand», sa Ketil. Han var ikke redd for å ta en kamp.

Det var når det stod om kraftutbygging i elva Hovda i Åmot vi for alvor ble kjent med Ketil og hans arbeidskapasitet. Hovda har sitt utspring i villreinens rike og renner ut i Glomma, som renner som en stille flod gjennom Østerdalen. Nasjonalt verneverdige Hovda, som Ketil reddet fra kraftutbygging og som han ofte vendte tilbake til, - med kjærlighet, kamera og drone. Ketil var også blogger, han må ha Norges mest meningsfulle blogg. Ketil var medlem i Naturvernforbundets skogutvalg, fikk opprettet lokalt skogutvalg, nå i fylkeslaget, og deltok med stort engasjement. Ketil var en kjernekar - hjertevarm, klok og raus med gode, oppmuntrende ord. Et forbilde i naturvernarbeidet. Vi, og ikke minst naturen har mistet en viktig støttespiller.

Vi er dypt takknemlig for det arbeidet som Ketil har gjort, og kommer til å savne han.

Vår dypeste medfølelse og kondolanse rettes til hans familie og nærmeste.

*På vegne av Naturvernforbundet i Sør-Østerdal,
Gjermund Gjestvang og Morten Kjærnet Hagen*

16. mai- innspill til forslag om Bronkemoen Solkraftverk i Våler fra NØK Fornybar AS:

- NØK Fornybar AS fremmet våren 2023 melding med forslag til konsekvensutredningsprogram Bronkemoen solkraftverk, og sendt på høring av NVE 17. april 2023. Arealet er på cirka 164 dekar.
- På tilsvarende måte som i vår uttalelse til forslaget om Løvbergsmoen solkraftverk sa vi oss prinsipielt enig i at solkraftverk er en god alternativ energikilde, men at vår holdning er at solkraft primært bør bygges ut i tilknytning til eksisterende bygg og anleggsområder (grå områder).
- Landskapet rundt planområdet er et åpent dallandskap, med Glomma som det viktigste landskapselementet. Det er negativt at all skog i anleggsområdet må fjernes for å gi plass til solkraftverket. Planområdet har status som LNF-område i kommuneplanen og ligger innenfor det registrerte friluftsområdet Bjølsetgrenda, som benyttes til friluftslivsaktiviteter som fotturer, jakt, sopp og bærsanking av lokalbefolkningen som bor langs vestsida av Glomma. Innenfor planområdet er det satt opp en trimpostkasse, hvor brukerne skriver seg inn. Det er et nettverk av stier som går igjennom planområdet. Etablering av solkraftverket vil medføre at utbyggingsområdet blir avskoget og inngjerdet og at det ikke lenger blir tilgjengelig for friluftslivbruk.
- Grunnen i planområdet består av mye sand. Den tørketolerante vegetasjonen er ensartet i hele tiltaksområdet, og kan karakteriseres som lavskog og lyngskog. Av konsekvensutredningen framgår det at Bronkemoen er et område som i stor grad tilfredsstiller kravene der sandfuruskog- tilknyttede sopparter har sine leveområder. Det planlagte solkraftverket befinner seg nær kjente rike lokaliteter, men området er dårlig kartlagt. Utbygging av området kan derfor være en trussel for et viktig leveområde for sjeldne og truede arter.
- Vår konklusjon var at planene for Bronkemoen solkraftverk bør avslås.
- Saken er i skrivende stund fortsatt under behandling i NVE.

20. mai- innspill til planprogram for oppstart av arbeidet med ny arealdel i Elverum:

- Vi gikk sterkt imot å legge hytteområde ved Bergesjøen inn i arealdelen, og viste til vår høringsuttalelse til det private reguleringsplanutkastet for Bergesjøen hyttefelt fra 2022.
- Vi sluttet oss til forslaget om å ta framtidig vegtrasé for riksveg 2 fra Hanstad til Jømna, da den går tvers igjennom et område som er et viktig friluftslivsområde med mange tur- og skiløyper og stor brukerfrekvens. Området er ganske inngrepsfritt og Statsforvalteren i Innlandet har i samarbeid med grunneieren satt i gang tiltak for å ta vare på den rødlistede og Norges mest sjeldne fugleart, Hortulanen. Realisering av denne veien vil medføre store inngrep og en stor nedbygging av natur, men også jordbruksarealer.
- Under punkt om Landbruk og jordvern støttet vi at kommunen skal utarbeide en jordvernstrategi som vil gi føringer for kommuneplanens arealdel. Programforslaget peker på at det til nå ikke er utarbeidet en kommunedelplan for naturmangfold, men at temaet vil tas inn i revidering av arealdelen nå. Fordi vi står midt i en naturkrise er det mer viktig enn noen gang at hensynet til naturtyper og naturmangfold får en sentral plass når en ny arealplan utarbeides. Som en del av arealplanarbeidet bør det gjøres en helhetlig naturkartlegging og fremskaffing av miljødata som gir grunnlag for å ta vare på naturtyper og naturmangfold på en god måte. Som eksempel trengs en kartlegging av myrressursene i Elverum kommune, og deres betydning for karbonlagring. Vi ga også vår støtte til at kommunen legger opp til å utarbeide et arealregnskap, som blir et viktig grunnlag for kommuneplanens arealdel.
- Under overskriften «Strandsoner langs vassdrag» står det at det i arbeidet med arealdelen skal utarbeides bestemmelser for vern, bruk og utvikling av arealer inntil og i elver og sjøer, og vi presiserte i den forbindelse at kantsoner med vegetasjon langs vassdrag har stor betydning for biologisk mangfold og kan bidra til å redusere erosjon.
- Friluftsliv og aktivitet er viktig for trivsel og folkehelse. Vi mente at det i arbeidet med kommuneplanens arealdel vil være rimelig å stille spørsmålet om hvordan gradvis nedbygging av natur vil kunne påvirke folkehelsen negativt på sikt? Vi ga også uttrykk for at det i arealplanen bør markeres arealer der skogbruket bør ta ekstra hensyn til flerbruk av skogen. Det gjelder ikke minst skogområdene nærmest bebyggelse som er viktige turområder både sommer og vinter. Her bør det ikke skje flatehogst, og det må settes strenge krav når det gjelder å unngå kjøreskader og krav om opprydding av hogstavfall. Videre sa vi oss uenig i at det i arbeidet med arealdelen skal vurderes mulig trasé for snøscooterløype.

Skogtiltak på Hanstad:

Elverum kommune orienterte høsten 2022 på sine hjemmesider om at det var planlagt flere skogtiltak på Hanstad. Hensikten med tiltakene skulle være de beste; og skulle øke trivselen, men reiste mye debatt blant annet i Østlendingen. Våre medlemmer Per Ivar, Gjermund og Jan-Rune har engasjert seg mye i disse planene om ganske inngripende hogst i en viktig grønn korridor, benevnt Grønndalsbakken i vedtatt Grønnstrukturplan, som strekker seg fra Glomma ved Skogmuseet og inn i skogområdet Svarholtet. Kommunestyret vedtok etter en kort prosess retningslinjer for den planlagte hogsten vi ikke anså som tilfredsstillende for å ivareta dette området som viktig nærfriluftsområde. Per Ivar ble, som representant fra vårt lokallag, invitert av leder for Elverum kommuneskoger til å delta på en befaring i området 1.juni, for «å diskutere de planlagte tiltak og metodikk/tidspunkt for gjennomføring. Befaringen medførte enighet om en mer skånsom gjennomføring av hogsten enn det tidligere var lagt opp til, blant annet at all hogst skal forhåndsvurderes og skje manuelt, og at større trær som tas ut skal forhåndsmerkes.

Naturglededag i Elverum søndag 4. juni:

- Som oppfølging av handlingsplanen vedtatt på årsmøtet bestemte styret seg for arrangement på festningsområdet i Elverum søndag 4. juni med vårt styremedlem Per Ivar som hovedansvarlig for opplegget.
- Festningsområdet er et rikt og variert nærnaturområde sentralt i Elverum. Arrangementet ble annonsert i kulturkalenderen for Elverum kommune, omtalt i lokalavisa Østlendingen og aktivt spredd på sosiale medier og gjort kjent på PULS-siden i Østlendingen. Som i fjor samlet arrangementet godt over 100 personer. I det strålende været ble det stort engasjement både blant store og små. Deltagerne ble invitert til et mangfold av aktiviteter: merking av småfugl, snekring av fuglekasser, naturquiz, innsamling av dyr ved hjelp av håver i salamanderdammen (ferskvannshåver) og i vegetasjonen rundt dammen (slaghåv og sommerfuglhåv). Godt og varmt sommervær i lengre tid gjorde at plantelivet var ekstra variert og frodig, og det var mye å vise fram og gjøre på posten om plantelivet på Festningen. Det samme kan sies om standen av mange nyttevekster og tilbud om forskjellige smaksprøver, bl.a. av neslesuppe. Vi hadde en stand med brosjyremateriell fra Naturvernforbundet, og serverte kaker, kaffe og saft. Nytt for året var at Øverleirets Velforening var med.
- Vi skulle gjerne sett at flere med innvandrerbakgrunn deltok på naturglededagen. Med tanke på å få opp rekrutteringen tok vi i år kontakt med Røde Kors og flyktningeguidene, men med magert resultat. Som vi erfarte og skrev etter naturglededagen i fjor er det antageligvis nødvendig med enda tettere oppfølging; terskelen for å delta må bli lavere, kanskje ved at noen avtaler med familier om å delta, tar følge til arrangementet og deltar sammen med dem. Vi har i etterkant også snakket om dagen bør settes opp som Arrangement på Facebook, og vi som arrangører bør være mer synlige, gjerne med egne T-skjorter og luer, og noen av oss bør møte de som ankommer og informere om det som skjer på ulike steder. Per Ivar ser behov for å samle insekter et par dager i forkant. Natursti med bilder og spørsmål er viktig å få til neste år. Klargjøring av insekthotell er aktuelt å ta med i tillegg til I fuglekasse-snekringen. Per Ivar tar dette med seg videre for planleggingen av Naturglededagen i 2024.

Blomstereng 18. juni:

Naturglededag med artsjakt i blomsterengen ble arrangert hos våre medlemmer Henrike og Ole Wangenheim på Braskereidfoss 18. juni, med mulighet for å gå på oppdagelsesreise i slåtteeng og gammelt beite. Arrangementet var åpent, og det ble oppfordret til å ta med hele familien og evt. matpakke og nyte dagen og føle ekte naturglede ute. Det ble rådet til å laste ned appen «Artsorakelet» fra Artsdatabanken for å kunne bli kjent med det man finner. Selv om oppmøtet var beskjedent er dette et positivt arrangement som vi må prøve å fortsette med.

Medlemstur 27. august:

Turen var fastsatt søndag 27. august til gammelskogen i Hakaskallen Naturresevat sydvest for Kynna ved kommunegrensa mellom Elverum og Våler. Vi sørget for invitasjon til alle medlemmer og informasjon på vår hjemmeside og omtale på fylkeslagets side. Per Ivar og Finn gjennomførte rekognoseringsstur i området uka før. På grunn av utfordrende vær med varsel om store nedbørsmengder måtte vi dessverre avlyse turen på kort varsel.

18. september- Innspill til forslag om Løvbergsmoen Sør-Solkraftverk i Elverum:

- Aneo AS fremmet sommeren 2023 melding med forslag til konsekvensutredningsprogram for Løvbergsmoen solkraftverk, og sendt på høring av NVE 21. august 2023. Planområdet er på ca. 650 daa.
- I vår uttalelse påpekte vi at for å bedømme hvilken belastning Løvbergsmoen Sør-Solkraftverk kan bety for naturen i området må planene sees i sammenheng med det andre solkraftverket som er foreslått- Løvbergsmoen Solkraftverk (NØK fornybar). De to solkraftverkene er foreslått plassert tett inntil hverandre. Vi ba om at når NVE fastsetter et utredningsprogram for Løvbergsmoen Sør-Solkraftverk må de to anleggene vurderes under ett.
- Vi påpekte også at det dårlige kartgrunnlaget ikke gir en god nok oversikt over hvilke naturtyper som inngår i planområdet. Derfor gjennomførte medlemmer av Naturvernforbundet i Sør-Østerdal og Elverum sopp- og nyttevekstforening en befaring i området 12. september 2023. Vi fant at planområdet omfatter flere ulike naturtyper. I øverste hjørne i nord-vest er det sumpskog, der gran dominerer. Store deler av det vestlige planområdet består av typisk sandfurskog. Midtre deler av planområdet består av myr, mens det 250 m brede feltet som strekker seg mot øst er preget av tett ungskog der furu dominerer. Lengst i sør-øst finner vi igjen rygger med sandfurskog.
- Sandfurskog er ifølge NINA Rapport 1042 fra 2014 en forvaltningsmessig viktig naturtype. På befaringen i sandfurskogen fant vi følgende rødlistede arter: kransmusserong, furuknippesopp, lys lærslørsopp, liten sandslørsopp, mørknende sandslørsopp og reveslørsopp. Elverum har muligens noen av de rikeste forekomstene av sandfurskoger og har dermed et spesielt ansvar for å ta vare på områder med denne naturtypen. Derfor mener vi at hensynet til sandfurskogen i området må bli et viktig tema i det videre planarbeidet med solkraftverket.
- For å øke kunnskapsgrunnlaget ba vi om at det må gjøres en grundig artskartlegging av sopp, lav, karsporeplanter og blomsterplanter, og vi mente at det også burde foretas ny kartlegging av dyrelivet i området.
- Vi etterlyste videre en diskusjon om hvilken betydning avskoging i området kan få, og at mye av planområdet også består av myr, med de negative konsekvenser utbyggingstiltak her vil innebære.
- I brev fra NVE den 22. desember meldes at utredningsprogrammet for Løvbergsmoen sør-solkraftverk er fastsatt. Flere av våre innspill er imøtekommet.

Vannressursloven og begrepet «naturlig vegetasjonsbelte» i forhold til flomforbygginger:

- Lokallaget har i flere omganger fra våren 2021 henvendt seg til Elverum kommune angående snauhogst av kantsoner langs Glomma i Heradsbygda på en 900 meter lang strekning, der det på deler av strekningen er et etablert et flomverk.
- I brev av 9. desember 2021 etterlyste vi konkrete svar på om kommunen har satt et krav til minimumsbredde på kantsoner langs vassdrag i kommunen? Vi spør også hvilke systemer Elverum har for å hindre snauhogst av kantsoner? Vi skriver videre at svaret vi har fått gir en redegjørelse for grunneiers tankegang i denne saken, men at det er vel så viktig for oss å vite hvordan Elverum kommune stiller seg i saken? Det var vesentlig for oss å få klarlagt hva som er kommunens prinsipielle holdning i denne type saker, og om kommunen mener det er greit at kantsoner blir tilnærmet snauhogde for så i ettertid å bli forvaltet i henhold til NVEs retningslinjer? I brev 20. november 2022 etterlyste vi på nytt svar fra kommunen på de spørsmålene vi har stilt.
- I svarbrev 7. februar 2023 skrives: *Kommunen har ikke satt krav til minimumsbredde på kantsoner langs vassdrag i kommunen, og at det heller ikke er etablert system for å hindre snauhogst av kantsoner på annen måte enn gjennom saksbehandling av nydyrking. I tillegg kan det bli berørt av reguleringsplaner. Det gjennomføres kontroller av tiltak i jord- og skogbruk der kantsoner inngår som ett miljøhensyn blant flere som kontrolleres. At det blir gjennomført stikkprøvekontroll av f. eks hogst vil bidra til at regelverket følges. Det har i den senere tid blitt satt betydelig større fokus på forvaltning av kantsoner fra overordnede myndigheter. I forvaltningen blir viktigheten av å ta vare på kantsonene løftet frem og det blir drevet opplæring i håndtering av regelverket. Dette vil sette oss i stand til å ta vare på kantsoner på en bedre måte. Kommunen vil i innværende år informere grunneierne om viktigheten av å ivareta kantsoner og hvilke krav som regelverket stiller. Vi er også kjent med at skogsertifiseringen PEFC også har økt fokus på temaet.*

Rovvilt

- Styret har i de siste årene vært representert på den årlige nasjonale konferansen om Rovvilt, beitedyr og samfunn på Scandic, Hamar. Det var vi også på konferansen 24.-25.januar 2023, som var 14 gang denne konferansen ble avholdt.
- Ulven er i utgangspunktet en fredet og rødlistet art. De siste årene har det pågått flere avklaringer i rettssystemet om forvaltning og lisensfelling både i og utenfor ulvesonen.
- Etter flere rettsrunder konkluderte Høyesterett 16. mai 2023 med at felling av ulv i Letjennareviret var lovlig. Jakten på Letjenna-ulvene var spesielt omstridt fordi de hadde tilhold innenfor ulvesonen, der terskelen for å skyte ulver skal være spesielt høy. Bakgrunnen var Rovviltnemndenes vedtak i 2019 om uttak i forvaltningsregionene 4 og 5. Etter klage opprettholdt departementets for lisensfelling av inntil seks ulver i Letjennareviret, som ligger i Åmot. Hensikten var å felle alle ulvene i reviret. Fire ulver ble felt før jakten ble innstilt. Rovviltnemndene hadde i tillegg vedtatt å felle alle ulvene i Mangen- og Rømskogrevirene, til sammen inntil 17 ulver i tre revirer. Departementet opphevet nemndenes vedtak om felling i de to sistnevnte revirene.
- Rovviltnemndene i vår region vedtok den 12. september 2022 en lisensfellingkvote på 26 individer i Mangenreviret og i de norske delene av grenserevirene Ulvåa, Juvberget og Kockohonka. Vedtaket ble påklaget av flere naturvernorganisasjoner. Klima- og miljødepartementet opprettholdt 20. desember roviltnemndenes vedtak om felling av ulvene i de tre grenserevirene Ulvåa, Juvberget og Kockohonka, men det ble ikke åpnet for ordinær lisensfelling av ulvene i Mangenreviret. Oslo tingrett fattet 27. desember kjennelse om midlertidig forføyning. Det innebar at Klima- og miljødepartementets vedtak om lisensfelling av tre revirer innenfor ulvesonen ikke kunne iverksettes inntil retten bestemmer noe annet. I kjennelse av 13. januar 2023 opprettholdt Oslo tingrett forbudet mot lisensfelling. Etter klage fra Statsadvokaten kom Borgarting lagmannsrett 3. februar 2023 med en kjennelse som likevel åpnet for lisensfelling i ulvesonen med en kvote på 8 dyr i Ulvåa-reviret.
- Etter klageomgang opprettholdt Klima- og miljødepartementet i vedtak 21. desember 2023 roviltnemndenes vedtak 18. september 2023 om felling av ulvene i det helnorske reviret Rafjellet og ulvene som oppholder seg på norsk side av riksgrensen i grenserevirene Rømskog og Fjornshöjden med en kvote på 6 i det helnorske reviret Rafjellet, 6 på norsk side av grensereviret Fjornshöjden og 2 på norsk side av Rømskogreviret.

Skog:

- Miljødirektoratet meddelte i desember 2022 at de har valgt å autorisere Anno Norsk skogmuseum i Elverum som besøkssenter skog i Norge.
- Etter over 2 års grundig arbeid er det historisk bred enighet om ny Norsk PEFC Skogstandard, godkjent av styret i PEFC Norge og sendt til internasjonal godkjennelse. Ny Norsk PEFC Skogstandard 2022 vil gjelde fra 1.mars 2023.
- Per Ivar deltok dag 3 på det bredt anlagte seminaret om skog (Forest Conference) som ble arrangert på Norsk Skogmuseum torsdag 21- 23. november.
- Økende naturtap og betydningen av et mer bærekraftig skogbruk, ikke minst bevaring av den siste rest av naturskog i Norge, får stadig mer oppmerksomhet i forvaltningen, blant forskere og i media. Utfordringen er å hvordan kunnskapen skal omsettes i praksis ute i kommunene og hos den enkelte skogeier og skogsentreprenør.
- På styremøte 30. november var det enighet om å ta initiativ til en lokal skogsamling tidlig på høsten 2024, som et helgeopplegg med en kombinasjon av foredrag, samtaler og ekskursjoner til aktuelle skogområder. Besøkssenter Skog ved Norsk Skogmuseum er en meget aktuell samarbeidspartner i tillegg til skogutvalget i fylkeslaget og Natur & Ungdom i Sør-Østerdal. Lokallaget arrangerte sist skogseminar 30. september – 2. oktober 2016.
- Naturvernforbundet sentralt har satt opp *skogarrangementer, kartleggingsturer og inkluderende skogaktiviteter* som et av de prioriterte tiltakene for søknad om aktivitetstilskudd i 2024.

Prosjekt miljøvennlige hager:

I henvendelse fra fylkeslaget 24. oktober ble alle lokallagene i Innlandet oppfordret til å «*Bli med i vårt splitter nye Prosjekt naturvennlig hage*». Fylkeslaget er tildelt 50 000 kr fra Sparebankstiftelsen DNB som skal gå til utvikling

av et større prosjekt i 2024-2025. Vårt medlem Anne-Karin Norstrøm deltok på digitalt møte om prosjektet 1. november. På styremøte 30. november var det enighet at dette er et veldig bra prosjekt å ta tak i, og besluttet å forberede et lite kursopplegg til våren om hvordan man i praksis starter opp med arbeidet med en miljøvennlig hage. Anne-Karin, Per Ivar og Karen ble oppnevnt i ei arbeidsgruppe for videre tilrettelegging.

Blomstereng syd for Gammelbrua i Elverum mellom Rv 2 og Glomma:

På styremøtet 30. november tok Morten opp at arealet syd for Gammelbrua i Elverum mellom Rv 2 og Glomma antagelig er ei fin blomstereng som bør ivaretas. Vi har vært i kontakt med driftsansvarlig for Rv2 i Elverum i Statens Vegvesen, som har notert seg spørsmålet, og det er avtalt med han å følge opp saken og foreta en nærmere undersøkelse til våren.

Medlemmer:

Lokallaget for Sør-Østerdal hadde 166 medlemmer ved utgangen av 2023.

Økonomi:

Bankbeholdningen vår var ved årsskiftet 2022/2023 kr. 41.778,11 mot kr. 42.606,51 ved årsskiftet 2023/2024.

Gjennomgått på styremøte 12. februar 2024

Morten Kjærnet Hagen, leder